

СТРАТЕГІЇ ЧИТАННЯ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ НАУКОВИХ СТАТЕЙ
У ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ГАЛУЗІ ЗНАТЬ 22 «ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я»READING STRATEGIES TO WORK WITH ENGLISH SCIENTIFIC ARTICLES
IN MEDICAL STUDENTS' TRAINING

У статті автори висвітлюють значний потенціал стратегій читання для навчання здобувачів освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» ефективного читання англійською мовою наукових публікацій з фаху. Обґрунтовано важливість формування у здобувачів-медиків гнучких стратегій розуміння англійськомовних текстів, які б давали їм орієнтовну основу дії для знаходження інформації в тексті, полегшували подолання мовного бар'єру. Авторами акцентовано на формуванні таких читацьких стратегій в рамках когнітивно-комунікативного підходу. Мета наукової розвідки полягає у визначенні ефективних стратегій читання англійськомовних наукових медичних статей здобувачами-медиками. Виокремлено такі стратегії: передбачення змісту за назвою, опори на попередній досвід, фокусування на читанні резюме, фіксування основної інформації в структурних елементах статті, зосередження уваги на медичних термінах, використання словника, уникнення дослівного перекладу, уповільнення темпу читання на складних фрагментах тексту, перечитування незрозумілих фрагментів, фокусування уваги на засобах візуалізації наукових даних, постановка питань до себе стосовно змісту прочитаного, нотування, резюмування та обговорення в групі. Розроблено Покрокову інструкцію щодо читання медичних наукових статей англійською мовою з поясненням типової структури статті з описом функціонального навантаження структурних елементів тексту та порадами здобувачу для ефективного читання, реалізація якої передбачається у комплексі із виокремленими читацькими стратегіями. За результатами проведених анкетування та бесіди з'ясовано, що здобувачі позитивно оцінюють використання запропонованих стратегій для опрацювання матеріалу англійськомовних наукових статей фахової проблематики й відзначають їх корисність та доцільність. Комплексна робота на основі запропонованої здобувачам Покрокової інструкції та з акцентуванням їх уваги на висвітлених читацьких стратегіях, по-перше, дає змогу зробити процес роботи з текстом інтерактивним, по-друге, дослідницьким, й сприяє кращому розумінню англійськомовних наукових публікацій з фаху.

Ключові слова: стратегії читання, англійськомовний науковий текст, наукові публікації за

фахом, когнітивно-комунікативний підхід, заклад вищої освіти, здобувачі-медики.

The article highlights a vivid potential of reading strategies for teaching students of the field 22 "Health care" to read primary scientific publications in English effectively. The authors argue the importance of the developing of flexible strategies for understanding scientific English texts in medical students, which would provide them with an approximate basis for finding information in the text, and facilitate language barrier removing. The authors maintain that such reading strategies should be formed within the cognitive-communicative approach paradigm. The purpose of the research is to determine effective strategies for reading English scientific medical articles by medical students. The following reading strategies were outlined: strategies for predicting the content by the headline, relying on previous experience, focusing on reading the summary, fixing the main information in the structural elements of the article, focusing attention on medical terms, using a dictionary, avoiding word by word translation, slowing down the pace of reading on complex fragments of the text, rereading unclear fragments, focusing attention on means of visualizing scientific data, asking questions about the content of the text, taking notes, summarizing and discussing in a group. Step-by-step Instruction for reading medical scientific articles in English have been developed. The focus is on the explanation of the typical structure of the article which includes the description of the functional load of the text structural elements, and tips for the reader to read effectively. The Instruction is implemented together with the suggested reading strategies. According to the results of the conducted questionnaire and interview, the applicants positively evaluate the use of the suggested strategies for processing the material of English scientific articles on professional issues and note their usefulness and expediency. Work based on the Step-by-step Instruction accompanied by the use of the suggested reading strategies, firstly, makes it possible to make the process of working with the text interactive, secondly, research-based, and contributes to a better understanding of English scientific publications in the field.

Key words: reading strategies, scientific text in English, scientific publications in the specialty, cognitive and communicative approach, institution of higher education, medical students.

УДК 811.111.2'24:378:37.01:61
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/54.1.14>

Сременко Т.Є.,

канд. філол. наук, професор,
завідувачка кафедри германської
філології та методики викладання
іноземних мов
Державного закладу
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»

Бабова І.К.,

доктор мед. наук, професор,
професор кафедри загальних
дисциплін та клінічної медицини
Державного закладу
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»

Лук'янченко І.О.,

канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри германської філології
та методики викладання іноземних мов
Державного закладу
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»

Постановка проблеми у загальному вигляді.

У сучасний період глобалізації освіти та науки широко висвітлюються проблеми формування читацької компетентності у фахових текстах здобувачів освіти різних спеціальностей, різного віку, з різних країн, носіїв різних мов.

Для сучасного здобувача-медика як майбутнього фахівця одним з провідних завдань є формування академічних умінь, стратегій читання англійською мовою літератури з фаху. Це завдання важливе

тому, що від його реалізації залежить підготовка майбутнього спеціаліста до автономії, яка необхідна людині протягом усього професійного життя.

У сучасному житті медичної спільноти англійська мова є мовою міжнародного наукового спілкування – так званою Lingua Franca, що дозволяє дослідникам з усього світу спілкуватися однією спільною мовою [8]. Подібно до того, як латинська мова з'явилася після епохи Відродження поряд з регіональними європейськими мовами як мова,

що об'єднує мистецтво лікування, так англійська мова зараз в умовах глобалізації взяла на себе провідну роль як міжнародна мова медицини, фактично витіснивши німецьку та французьку мови [3]. Учені, які хочуть повідомити про свої результати світовій науковій спільноті, здебільшого публікують статті англійською мовою. Тільки в медичному пошуковикі PubMed/Medline цитується понад 30 мільйонів публікацій з понад 7000 наукових журналів [11].

У цьому сенсі актуальним є формування стратегій читання англомовного наукового тексту здобувачів-медиків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Науковий текст як матеріал для формування стратегій читання англійською мовою майбутніх лікарів має особливості порівняно з текстами інших стилів. Саме ці особливості й мають усвідомити здобувачі освіти в процесі навчання стратегій читання, щоб ефективно читати та розуміти тексти з фаху.

Науковий текст, а саме текст наукової статті являє собою складне, чітко і логічно організоване наукове повідомлення, яке має рубрикацію, й націлене на таку передачу інформації, яка б краще сприймалася читачем.

Медичні наукові публікації можуть бути розподілені на первинні та вторинні. Звіти про оригінальні дослідження складають первинні публікації. Це статті, написані для представлення результатів нових наукових досліджень, повідомлення про клінічні випадки, матеріали наукових конференцій, редакторські статті. Вторинні публікації включають оглядові статті, мета-аналізи, гайдлайни, книги, підручники, практичні вказівки та інші форми публікацій, у яких переглядається оригінальна дослідницька інформація. Стаття, опублікована в рецензованому журналі, вважається найбільш цінною [15].

Наукові публікації повинні відповідати принципам доказової медицини [9]. Нажаль лікарі стикаються з такими перешкодами у пошуку доказової наукової інформації, як брак часу, відсутність засобів та навичок пошуку, відсутність мотивації та перевантаження інформацією [9], та обмежуються читанням лише підручників та методичних матеріалів. Окрім цього перешкодою є низький рівень володіння англійською мовою та недостатність стратегічних навичок читання нею. Більш того, студенти не володіють інформацією про структурні особливості тексту наукової англомовної статті з медичної тематики, що ускладнює процес сприйняття змісту тексту в процесі його читання англійською мовою [4].

Варто зазначити, що методика навчання читання може виходити з двох наступних основних положень: підхід до тексту як до єдиної структурно-сислової одиниці і навчання різним видам читання спеціалізованої літератури з метою

безпосереднього видобування інформації з даних текстів. На нашу думку, необхідним для навчання ефективного читання англійською мовою літератури з фаху є застосування методів формування у здобувачів освіти гнучких стратегій розуміння текстів, які б давали їм орієнтовну основу дій для знаходження інформації в тексті.

На стратегії читання звертає увагу K. King, який вважає, що в читанні беруть участь чотири складові цього процесу: читач, текст, стратегії та мета [10]. A. Wenden вказує, що стратегії позначаються по-різному в літературі, і далі перелічує наступне: техніки, тактики, потенційно свідомі плани, свідомо використовувані операції, навички навчання, базові навички, функціональні навички, когнітивні здібності, стратегії обробки мови та процедури вирішення проблем [16]. Т. Доцевич акцентує на металінгвокогнітивних стратегіях читання, які вона визначає як комплекс дій та ментальних операцій, організованих для досягнення результату – повноцінного засвоєння змісту тексту, та уточнює поняття «стратегії читання» [2]. Н. Brown визначає стратегії як конкретні методи підходу до проблеми або завдання, способи роботи для досягнення певної мети, заплановані проєкти для контролю та маніпулювання певною інформацією [5]. А. Cohen підкреслює відмінну рису стратегій – свідомість [7].

Вплив стратегій на читання вважається надзвичайно важливим у будь-якому акті читання. Н. Brown зазначає, що «розуміння прочитаного є предметом розробки відповідних ефективних стратегій розуміння» [6], а саме: (1) визначте мету читання; (2) використовуйте графічні позначення; (3) використовуйте різні техніки читання мовчки для швидкого читання; (4) вичленіть основні думки в тексті; (5) відскануйте текст для отримання конкретної інформації; (6) використовуйте семантичне картування або кластеризацію; (7) застосовуйте здогадку; (8) використовуйте свій словниковий запас; (9) розрізняйте буквальні та імпліцитні значення слів; (10) використовуйте маркери дискурсу для передачі взаємозв'язків.

Е. McEwan підкреслює важливість когнітивних стратегій – визначає їх як мисленнєві процеси, які використовуються читачем для вилучення текстових смислів та їх структуризації, що сприяє розумінню текстової інформації та закріпленню її у довготривалій пам'яті [13]. Вчений виокремлює сім основних стратегій читання: (1) activating – активізує попередній досвід та знання читача для структуризації смислів текстів та збереження їх у довготривалій пам'яті; (2) inferring (стратегія умовивиду) – читач підсумовує те, про що йдеться у тексті, що є у підтексті, та що читач вже знає для того, щоб на основі вилученої із тексту інформації, вивести його смисл; (3) monitoring-clarifying – використовується з метою визначення того, що читач розуміє та в змозі пояснити (виявляються помилки,

неточності у розумінні смислу прочитаного та пояснюються шляхи їх виправлення); (4) questioning – стратегія залучення у навчальний діалог з текстом шляхом вироблення запитань до тексту, запитань до самого себе, відповідей на запитання; (5) searching-selecting – стратегія пошуку інформації з різноманітних джерел для відповіді на запитання, визначення термінів, уточнення понять, що викликали незрозуміння; (6) summarizing – переказ текстових смислів іншими, ніж це зроблено автором оригінального тексту, словами; (7) visualizing-organizing – формування ментального образу чи графічної опори з метою вилучення та виведення смислу тексту [14].

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми. У контексті навчання ефективного читання англійською мовою літератури з фаху здобувачів-медиків акцентуємо на необхідності формування в них комплексу специфічних для даного типу тексту читацьких стратегій. Однак, серед багатьох актуальних питань ця проблема ще не знайшла свого остаточного вирішення. На нашу думку, формування таких читацьких стратегій стає можливим в рамках когнітивно-комунікативного підходу. За Г. Барабановою, саме когнітивно-комунікативний підхід у навчанні іншомовного читання враховує такі індивідуальні категорії ментальної діяльності здобувача, як знання, пізнання, мислення, сприймання, інтелект, та дає можливість зробити процес навчання свідомим [1].

Мета статті – визначити ефективні стратегії читання англомовних наукових медичних статей здобувачами-медиками.

Виклад основного матеріалу. Спираючись на теоретичні положення комунікативно-когнітивного підходу, враховуючи стратегії читання, виокремлені у своїх наукових розвідках Н. Grown [6] та Е. McEwan [14], а також специфіку навчання здобувачів галузі знань 22 «Охорона здоров'я», нами було розроблено спеціальну Покрокову інструкцію щодо читання медичних наукових статей, робота з якою передбачала застосування певних стратегій читання.

В експериментальному навчанні взяли участь 16 вітчизняних здобувачів 4-го року навчання медичного факультету ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського» (м. Одеса). Експериментальне навчання проводилось в рамках навчальної дисципліни «Фізична реабілітація. Спортивна медицина». Здобувачам було запропоновано низку англомовних наукових статей з фахових видань за тематикою дисципліни.

Далі здобувачам було надано Покрокову інструкцію щодо читання медичних наукових статей, в якій було роз'яснено структуру англомовної наукової статті та значення окремих структурних елементів наукового тексту (табл. 1).

Після роз'яснення Покрокової інструкції та ознайомлення зі структурою наукової статті здобувачам було запропоновано наступні стратегії читання:

- передбачення змісту тексту за назвою;
- опора на попередній теоретичний та практичний досвід;
- фокусування на читанні резюме з метою попередньої оцінки доцільності читання статті;
- фіксування основної інформації в структурних елементах статті;
- зосередження уваги на медичних термінах, абрєвіатурах, формулах тощо;
- стратегія використання словника;
- стратегія уникнення дослівного перекладу, якщо це не заважає розумінню загального смислу;
- уповільнення темпу читання на складних фрагментах тексту;
- перечитування незрозумілих фрагментів;
- фокусування уваги на засобах візуалізації наукових даних (таблиці, рисунки, графіки, діаграми, гістограми тощо);
- постановка питань до себе стосовно змісту прочитаного;
- нотування основних змістовних позицій;
- резюмування основного змісту статті та обговорення в групі.

Для того щоб визначити ефективність запропонованих стратегій читання на останньому етапі експериментального навчання було проведено анкетування здобувачів, а також бесіда, що дозволила з'ясувати думки учасників експерименту щодо продуктивності використання означених стратегій читання англомовного тексту наукової статті.

Для анкетування було розроблено та запропоновано анонімну анкету, до якої увійшли наступні запитання: (1) Чи користувалися Ви стратегіями читання до експериментального навчання? (2) Чи корисним було використання стратегій навчання читання медичного англомовного тексту? (3) Які стратегії читання, на Ваш погляд, є найбільш результативними і чому? (4) Чи були стратегії читання, які не спрощували, а ускладнювали процес навчання, якщо так, які? (5) Чи доцільно було використовувати декілька стратегій в процесі навчання читання тексту? (6) Чи Ви вважаєте формування стратегій читання медичної англомовної наукової статті корисним у Вашому професійному становленні як лікаря? (7) Чи потрібно навчати стратегій читання іншомовного тексту окремо, в рамках спеціального курсу? (8) Які тексти, на Ваш погляд, потребують обов'язкового використання стратегій читання?

На запитання «Чи користувалися Ви стратегіями читання до експериментального навчання?» переважна більшість респондентів (69%) надала відповідь «ні», тоді як тільки 12%

Покрокова інструкція щодо читання медичних наукових статей англійською мовою

Крок	Структурна частина статті	Опис структурного елементу	Інструкція для студента
Крок 1. Підготовка до читання			
1	Назва Title	Назва має бути простою, лаконічною і точною, відображати мету дослідження та питання, які розглядалися в дослідженні.	Назва допомагає відповісти на запитання: Чи знайшов/ла я потрібну мені наукову статтю?
	Ключові слова Key words	3-8 слів, які відображають зміст статті та допомагають класифікувати роботу в пошукових системах	Чи відповідають ключові слова моєму пошуку в пошукових системах
Крок 2. Читання резюме			
2	Резюме або Анотація Abstract	Резюме це короткий огляд тексту. Сучасні наукові журнали вимагають структурованого резюме (згідно структури статті), що допомагає зосередити та підкреслити ключову інформацію.	Резюме, як правило, перше, що потрібно прочитати, щоб визначитися, чи читати статтю далі, відповідаючи на запитання: Чи стаття мене цікавить? Чи пов'язана з моєю сферою?
Крок 3. Читання самого тексту статті за її структурою			
3	Вступ та Мета Introduction and Aim	Вступ починається з актуальності дослідження та невирішених питань. Завершується формулюванням мети статті.	Визначте, чому проблема, висунута в статті, є важливою для Вас. Зверніть особливу увагу на мету або цілі дослідження
	Матеріали і методи Materials and methods	Пояснює, як проводилося дослідження, містить чіткий опис параметрів вимірювання, які використовувалися для здійснення мети. Містить контекст і передумови дослідження, план дослідження, когорту досліджуваних, стратегію вибірки, медичні втручання, основні досліджувані змінні, інструменти та процедури збору даних, методи аналізу	Зверніть увагу на те, чи зрозумілі для Вас представлені в статті методи дослідження (якщо ні, зверніться до довідкової літератури).
	Результати Results	Структуроване відображення зібраних даних. Містять звіт про опис даних (демографічних, клінічних, лабораторних, функціональних, тощо), результати дослідження (аналіз підгруп тощо), засоби візуалізації даних: таблиці, графіки, рисунки, діаграми, тощо.	Чи результати представлені фактично та неупереджено? Чи всі дані є? Який висновок ви робите з цих даних?
	Обговорення Discussion	В цьому розділі узагальнюються дані та пропонуються критичні інтерпретації та висновки в цілому. Результати дослідження порівнюються з результатами, опублікованими раніше в літературі. Обговорюються практичні рекомендації. Аналізуються сильні сторони та обмеження дослідження, його перспективи.	Чи відповідає аналіз представленим даним? Які слабкі сторони їхніх аргументів? Зважаючи на те, що Ви прочитали, з яким ще дослідженням слід ознайомитися далі?
	Висновки Conclusions	Представлені ключові висновки щодо центрального питання дослідження. Висновки статті містять остаточні думки дослідників. Вони можуть бути поєднаними з обговоренням. Також містять рекомендації для подальших досліджень.	Чи вірний, на Ваш погляд, висновок?
	Подяка Acknowledgements	Подяка за допомогу з рукописом, у т.ч. за технічну та фінансову.	
4	Посилання на літературні джерела References	Усі наукові джерела, на яких базується стаття, мають бути цитовані в тексті.	Які ще статті на дану тему варто прочитати? Яких авторів поважають у цій галузі? Зверніть увагу на сучасні публікації з доказової медицини для подальшого читання.

відповіли позитивно – «так», інші (19%) відповіли «так, але тільки стратегіями використання словника та перечитування незрозумілих фрагментів». 62% опитуваних відповіли «так» на питання «Чи корисним було використання стратегій навчання читання медичного англomовного тексту?», інші (38%) також згодні з продуктивністю запропонованих стратегій читання для опрацювання англomовних наукових джерел за фахом, але їх відповідь була – «так, разом з розробленою інструкцією». Отже, вважаємо за необхідне акцентувати увагу здобувачів на запропонованих читацьких стратегіях у комплексі з розробленою Покроковою інструкцією.

На запитання «Які стратегії читання, на Ваш погляд, є найбільш результативними і чому?» ми отримали наступні відповіді: «усі запропоновані викладачем» (56%), «фіксування основної інформації в структурних елементах статті, нотування основних змістовних позицій, перечитування незрозумілих фрагментів, оскільки вони дають змогу краще зрозуміти зміст статті» (19%), «зосередження уваги на медичних термінах, аббревіатурах, формулах, нотування основних змістовних позицій, перечитування незрозумілих фрагментів, а також резюмування та обговорення прочитаного, оскільки завдяки саме цим стратегіям вдавалося вникнути у смисл тексту» (19%), «зосередження уваги на медичних термінах тощо, постановка питань до себе стосовно змісту прочитаного та нотування основних змістовних позицій через те, що вони полегшують розуміння іншомовного тексту» (6%). Щодо питання «Чи були стратегії читання, які не спрощували, а ускладнювали процес навчання, якщо так, які?» більшість опитуваних (69%) виявились згодні, що таких серед запропонованих стратегій не було, проте для деяких здобувачів (31%) складною виявилась стратегія резюмування основного змісту статті через необхідність висловлювати свої думки англійською мовою. Отже, більшість респондентів вважають продуктивними всі запропоновані стратегії, але також акцент робиться на стратегіях, що дозволяють краще зрозуміти зміст прочитаного. Певні труднощі у здобувачів викликає резюмування основного змісту наукового тексту, відтак, на нашу думку, варто при поясненні цієї стратегії, по-перше, фокусувати увагу здобувачів на відповідних тактиках її реалізації; по-друге, спочатку залучати їх до резюмування у форматі малих груп та/чи групової роботи, після чого пропонувати індивідуальні форми роботи.

Усі опитувані (100%) виразили згоду відповідаючи на запитання «Чи доцільно було використувувати декілька стратегій в процесі навчання читання тексту?» й зазначили, що саме комплексне використання стратегій читання сприяло полегшенню роботи над текстом англomовної

наукової статті. Також, респонденти (100%) були згодні й у своїх відповідях на питання «Чи Ви вважаєте формування стратегій читання медичної англomовної наукової статті корисним у Вашому професійному становленні як лікаря?», підтверджуючи корисність запропонованих читацьких стратегій для власного професійного становлення. Проте, на запитання «Чи потрібно навчати стратегій читання іншомовного тексту окремо, в рамках спеціального курсу?» опитувані надали такі відповіді: «ні» (38%), «ні, краще під час опрацювання наукових статей в межах дисциплін, що вивчаються» (62%). При цьому, у своїх відповідях на питання «Які тексти, на Ваш погляд, потребують обов'язкового використання стратегій читання?» здобувачі (100%) також акцентували на необхідності використання читацьких стратегій у роботі з англomовними науковими текстами фахової спрямованості у опрацюванні матеріалу курсів, що вивчаються. Отже, засвідчуємо позитивне сприйняття здобувачами описаної організації роботи над фаховим науковим іншомовним текстом з фокусом уваги на формуванні в них комплексу специфічних для даного типу тексту читацьких стратегій.

Результати бесіди також засвідчили позитивне ставлення здобувачів-медиків до використання запропонованих стратегій читання англomовного тексту наукової статті. Респонденти відмітили важливість даних стратегій у формуванні мотивації до читання наукових джерел англійською мовою, й підтвердили, що ці стратегії сприяють пошуку підказок, ключів до знаходження необхідної наукової інформації, що значно спрощує складну роботу з розуміння наукових фахових статей англійською мовою. Зокрема, стратегія звернення до придбаних раніше знань та попереднього досвіду допомагає усвідомити важливість їхньої інтеграції у нові знання для спрощення розуміння смислу читання. Пошук у пам'яті спеціальних медичних термінів полегшує читання та розуміння матеріалу.

Здобувачі були задоволені запропонованою Покроковою інструкцією щодо читання медичних наукових статей англійською мовою. Вони відмітили, що запропоновані кроки полегшили сприйняття змісту як фрагментів тексту статті, так і розуміння статті в цілому. Також надана інструкція сприяла забезпеченню інтерактивного процесу роботи з текстом, ознайомивши здобувачів зі структурними елементами статті та їх роллю в читанні і розумінні прочитаного.

На думку К. Lau, поганими «неефективними» читачами є ті, хто: не вміють вичленувати основні ідеї та макроструктуру текстів; не знайомі зі структурою тексту і не використовують структуру тексту для організації основних думок; мають мало фонових знань і не знають, як активізувати свої знання, щоб полегшити розуміння тексту; мають труднощі

з тим, щоб зробити висновки для глибокого розуміння текстів; мають брак метакогнітивних здібностей, не знають про проблеми, які виникають під час читання, і не знають, як контролювати процес читання [12]. Водночас, запропоновані здобувачам стратегії у комплексі з розробленою Покроковою інструкцією нівелюють зазначені труднощі та сприяють формуванню «ефективного» читача, оскільки читання наукової статті медичного спрямування англійською мовою не стає лінійним процесом. З одного боку це інтерактивний процес роботи з текстом, а з іншого – дослідницький процес читання та розуміння з використанням комплексу специфічних для даного типу тексту читацьких стратегій.

Висновки та подальші перспективи в цьому напрямку. Підсумовуючи, можемо зробити наступні висновки:

1. Виокремлено стратегії читання англійських медичних наукових статей для здобувачів галузі знань 22 «Охорона здоров'я». Це стратегії: передбачення змісту за назвою, опори на попередній досвід, фокусування на читанні резюме, фіксування основної інформації в структурних елементах статті, зосередження уваги та медичних термінах, використання словника, уникнення дослівного перекладу, уповільнення темпу читання на складних фрагментах тексту, перечитування незрозумілих фрагментів, фокусування уваги на засобах візуалізації наукових даних, постановка питань до себе стосовно змісту прочитаного, нотування, резюмування та обговорення в групі.

2. Розроблено Покрокову інструкцію щодо читання медичних наукових статей англійською мовою з поясненням типової структури статті з описом функціонального навантаження структурних елементів тексту та порадами здобувачу для ефективного читання, що забезпечило інтерактивну діяльність здобувачів-медиків з текстом. Запропоновані читацькі стратегії у комплексі з розробленою Покроковою інструкцією сприяли підвищенню мотивації здобувачів-медиків до читання фахової наукової літератури, що є запорукою їх професійного становлення.

3. Під час експериментального дослідження методами анкетування та бесіди з'ясовано позитивне ставлення здобувачів-медиків до використання запропонованих стратегій читання англійського тексту наукової статті. Отримані дані підтвердили необхідність формування у здобувачів-медиків гнучких стратегій розуміння текстів, які б давали їм орієнтовну основу дій для знаходження інформації в тексті, полегшували подолання мовного бар'єру у роботі з англійським текстом.

Перспективи подальших розвідок із представленого напрямку вбачаємо у формуванні компетентності майбутніх фахівців у галузі знань 22 «Охорона здоров'я» у написанні іншомовної (англійської) наукової статті з використанням специфічних стратегій у рамках когнітивно-комунікативної парадигми освіти.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Барабанова Г. В. Когнітивно-комунікативна модель навчання професійно орієнтованого читання іноземною мовою в немовному вузі. *Іноземні мови*. 2004. № 1. С. 29-30.
2. Доцевич Т. Метакогнітивні стратегії розвитку читацької компетентності в студентів закладів вищої освіти. *Psycholinguistics*. 2019. № 26 (1). С. 105-125.
3. Baethge Ch. The Languages of Medicine. *Deutsches Ärzteblatt International*. 2008. Vol. 105(3). P. 37-40.
4. Bitran M., Zuniga D., Leiva I. Reading Strategies used by Undergraduate Medical Students to Comprehend Scientific Publications. *Medical Science Educator*. 2012. Vol. 22. P. 147-150.
5. Brown H. D. Principles of Language Learning and Teaching. White Plains, N.Y. : Pearson Education, 2007. 347 p.
6. Brown H. D. Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall Regents, 2001. 278 p.
7. Cohen A. D. Strategies in learning and using a second language. Abingdon: Routledge, 2014. 440 p.
8. Di Bitetti M., Ferreras J. Publish (in English) or perish: The effect on citation rate of using languages other than English in scientific publications. *Ambio*. 2017. Vol. 46. P. 121-127.
9. Greenhalgh T. How to read a paper: the basics of evidence-based medicine and healthcare. 6th edition. Hoboken, NJ : John Wiley & Sons Ltd, 2019. 285 p.
10. King K. Reading Strategies. 2008. URL: <http://www.isu.edu/~kingkath/readstr.html>
11. Kotz D., Cals J. Scientific writing and publishing in medicine and health sciences. A quick guide in English and German. Walter de Gruyter GmbH, Berlin/Boston, 2021. 92 p.
12. Lau K. Reading strategy use between Chinese good and poor readers: a think-aloud study. *Journal of Research in Reading*. 2006. Vol. 29. P. 383-399.
13. McEwan E. K. 40 Ways to Support Struggling Readers in Content Classrooms. Grades 6-12. *Corwin Press*, 2007. P. 1-6.
14. McEwan E. K. 7 Strategies of Highly Effective Readers: Using Cognitive Research to Boost K-8 Achievement. 2004. 224 p.
15. Subramanyam R. Art of reading a journal article: Methodically and effectively. *J Oral Maxillofac Pathol*. 2013. № 17(1). P. 65-70.
16. Wenden A. L. Metacognition: An expanded view on the cognitive abilities of L2 learners. *Language Learning*. 1987. Vol. 37 (4). P. 573-594.